

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„FRACIA“

Jornal semanal para os Ukraínos no Brazil.
 Publica-se em Prudentópolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 ре. від стиха. Більші по 200 ре. За всякі оголошення платить ся з гори.

FRACIA

Prudentópolis — Parana

Ми України до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Братя Українці в Бразилії ратуйте свою вітчизну, своїх братів!

Наші братя в Галичині працюють невтомно. Роблять се, що лиш в їх силі мимо того, що їх страшно пильнує на кождім кроці Лях-наїздник.

Лях в нашій Галичині заборонює все, радби все знищити але се тяжко.

Поволи сходять в рідному краєви українські школи, товариства, народні інституції. Всякий наш рух політичний забороняє наїздник але мимо сего сей рух зростає.

Найбільше лихо, то найліпше оружие Ляха проти Українців в Галицькій Україні — се голод і хвороби.

Через 7 літ в Галицькій Україні борба. Неможе було поля зорати, засіяти, або і збіжа зібрати, а крім сего, що і зібралось, то Лях як не спалив, то забрав. Українським робітникам роботи не дають, українських службовиків позбавляють Ляхи всякої служби, а сиротам і вдовам по ук жовнірах не поратунок, але тюрма і переслідування. Тисячі наших братів нині вмирає з голоду і хоріб.

До якого божевілля дішла ся ляцька месь супроти нас, то найсвідчать на се часописи з старого краю. Впрочім ми мали нагоду говорити з представником У. Н.Р. т. є з тим, що глядів на сю татарську-гунецьку роботу.

Щож позістає нам? Ратувати

хоть мож сказати що до майна не стоїть на першім місци але що до щедрости не може стати поруч других, бо всегда складає свої жертви на бідних своїх братів, як бачимо в оголошеннях. Відзиваюсь до щирих сердець наших осель українських в Бразилії, до нашого Духовенства полудневої Америки, до свідоміших одиниць в оселях — допоможіть нашій рідні. Збирайте лепти на бідних, на сироти. Від сего часу наша Редакція помішувати буде хто з котрої кольонії жертвував свої жертви.

Наші братя в Америці, в Канаді збирають, то і ми збираймо та ідім з помочию, чим можемо.

Даймо доказ голодним, хорим, вдовам, сиротам нашої памяти, милостинею.

Змилосердімся, та не відмовмо ей просьбі.

Р.

Виїзд п. др. Омеляна Козія з Прудентополя

В понеділок 24/1 зрана п. др. О. Козій вибравсь в товаристві о. Януарія і п. Олекси Мартинця на кольонію Іраті. Вже зрана велике число народа зібралось коло монастиря ОО. Василян щоб попрощатись з милим гостем, який так много вістей приніс з рідного краю і дав надію на ліпшу будучність і нашій українській кольонії в Бразилії. Одні зібрались

із двох з двома прапорами бразилійським і синьо-жовтим українським рушила двійнею впереді взірцевим порядком. Між кінними мож було бачити і поважних наших сивих кольоністів, як п. Герує, які з молодцями на бистрих наших коніках бразилійських дотримували місця в їзді. Були між ними, які певно в теперішній війні, не лишилибсь без визначень задля відваги і сприту і може і не один ставби отаманом.

П. др. дивувався, що наш народ в Бразилії, хоч як опущений і розсіяний, не забув про свою народність, не визародовивсь, та свідомістю своєю перевищає не одно село в старому краєви. Від часу до часу поглядаючи на кінноту як мчалає перед ним фильючою лентою повтаряв: «Ой здалабся така сотня хочби батькови Махнови і теплого сала залялаби большевикам на Україні за шкіру і Ляхови в Галицькій Україні». План подорожі був відпровадити п. др. кілька кільометрів, тимчасом наші їзді не хотіли так скоро пращатись з улюбленим гостем, і спроважали его аж три милі до барен, на кольонію Дезембро. Тут в імені кольоністів горячими словами попрощав его п. Олекса Кузицин.

Згадав за наших героїв за Неньку-Україну і просив п. др. зветавитись за Українцями бразилійськими до нашої управи, щоб і ми тут в Бразилії дістали своє представництво. Підчас бесіди грімке козацьке «слава» лунало по лісі. Пі-

прийнуть его, коли навіть в північній Америці, яка чваниться своїм поступом так огидно прийняла посла Н.У.Р., если там, то щож сподіватись від лісовиків. Тимчасом наш кольоніст як слід зумів пошанувати і честь віддати сему, який хоч ще в приватнім виді але таки післаний нашою Н.У. Владою і дасть Бог дочекати, ще не так прийме Представителя, коли офіційально приїде в гостину у Бразилію. Український кольоніст се знає, що хоч Вітчизна малаб якісь хиби — недуги, то вона всегда для него є Ненькою-Україною, і її Представителі, якіб вони і не були знайдуть у них належну почесність і пошану, яко такі, що єї репрезентують. От видай чи і не такі спомими чи рефлексії були причиною, що п. др. пращавшись з нашими не міг втриматись від сліз.

Попращавшись сів наш п. Посол в товаристві више згаданих осіб, які були его товаришами аж до стації Іраті, на фіру яка чекала за рікою, з кольонії Іраті. П. Весолович славний вже зі своєї скорої їзди та бистрих коней, помчав мов самохід і п. др. не опамятався добре, як фіра мимо лихої дороги по ріках так потоках і ровах стала на шестім кільометрі кольонії Іраті, названої також Консальвес Жунійор. Тут знова нова несподіванка чекала нашого Гостя.

Сотня нової кінноти чекала з'умасними і убравцями кіннями з прапорами і лентами, які про-

ні борба. Неможе було поля зорати, засіяти, або і збіжа зібрати, а крім сього, що і зібралось, то Лях як не спалив, то забрав. Українським робітникам роботи не дають, українських службовиків позбавляють. Ляхи всякої служби, а сиротам і вдовам по ук. жовнірах не поратунок, але тюрма і переслідування. Тисячі наших братів нині вмирає з голоду і хоріб.

До якого божевілля дішла ся ляцька месь супроти нас, то найсвідчать на се часописи з старого краю. Впрочім ми мали нагоду говорити з представником У. Н. Р. т. є з тим, що глядів на сю татарську-гуцьку роботу.

Щож позістає нам? Ратувати і еще раз ратувати! Ратуються наші брати в старому краєви, а ми їм мусим помочи. Яким способом то кождий з нас знає. Збирати складки, при кождій нагоді, та слати до Редакції а Редакція відішле до сих, що опікуються сими бідними нашими братами.

Наша колонія прудентопільська найстає на взір прочим. Она

вій просьбі.

Віїзд п. др. Омеляна Козія з Прудентополя

В понеділок 24/1 зрана п. др. О. Козій виїхавсь в товаристві о. Януарія і п. Олекси Мартинця на колонію Іраті. Вже зрана велике число народа зібралось коло монастиря ОО. Василян щоб попрощатись з милим гостем, який так много вістей приніс з рідного краю і дав надію на ліпшу будучність і нашої українській колонії в Бразилії. Одні зібрались щоб попрощатись, другі щоб відпровадити сего, що мов ластівка в старому краєви приніс і нам Українцям в Бразилії надію ліпшої весни-долі. Гарна се була хвиля. Майже сотня кінноти стала півколесом, щоб зняти відбитку фотографічну н. пам'ятку сеї торжественної хвилі. Вкінці п. др. Козій попрощавшись зі всіма сів на візок. Сотня наших

Козі Махнови і теплого сала залялаби большевикам на Україні за шкіру і Ляхови в Галицькій Україні. Плян подорожі був відпровадити п. др. кілька кілометрів, тимчасом наші їзди не хотіли так скоро пращатись з улюбленим гостем, і спроважали его аж три милі до барси, на колонію Дезембро. Тут в імені колоністів горячими словами попрощав его п. Олекса Кузишин.

Згадав за наших героїв за Пеньку-Україну і просив п. др. а вставитись за Українцями бразилійськими до нашої управи, щоб і ми тут в Бразилії дістали своє представництво. Підчас бесіди гримке козацьке «слава» лунало по лісі. Піснями «Не пора» та «Ще не вмерла Україна», закінчили наші прудентопільці пращане. Виходячи з барси зворушений глибоко обтирав рісні сльози дорогий нам всім п. Посол. Він представив собі, що тут розкинені далеко по лісах не згуртовані, несвідомі в голоді та нужді тиняються наші поселенці. Гаде-алігатори десляють наших, тож хто зна, як

Попращавшись сів наші п. Посол в товаристві висше згаданих осіб, які були его товаришами аж до стації Іраті, на фіру яка чекала за рікою, з колонії Іраті. П. Весолович славний вже зі своєї скорої їзди та бистрих коней, помчав мов самохід і п. др. не опам'ятався добре, як фіра мимо лихой дороги по ріках так потоках і ровах стала на шестім кілометрі колонії Іраті, названої також Консальвес Жунійор. Тут знова нова несподіванка чекала нашого Гостя.

Сотня нової кінноти чекала зумаєними і убравцями кінями з прапорами і лентами, які провозжали Його аж до дому п. Михайла Горбаня, де наш дорогий Гість мав пробувати аж до виїзду на стацію до місточка Іраті. Чимала громада людей старих і молодих товпилася коло хати очікуючи приїзду. В гостинній хаті пана Горбаня приготовано пишний обід, на який запрошений був також п. Кобрадор в товаристві свого кривного.

В. Злотополец.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Українська голофота.

Чорне склепіння льоху нависло над Миколою. Вода стікала краплинами зі стелі й падала йому на голову, що була гаряча мов жар. Не світило Миколі ясне, веселе сонце. Перед очима наче хто простяг чорне рядно. Лежав мов у домовині. Щось налягло на груди й лавило їх наче каменюкою. Микола ледві дихав.

Зненацька забряцали ланцюги: це він ворохнувся. Підвів голову, та вона без сил упала на камінь. Уста йому палила страшна спрага. У грудях і горлі палахкетів вогонь. Повернув голову й припав устами до пересяклої водою стіни. Звідкіля й яким чином він понав у цю п'тьму, ніяк не міг зрозуміти. Перед ним стояли нелені картини: явсь море, село й банти. Та поволі думки ставали яснішими. Він зрозумів уже, що понав у якусь печерю. А далі помітив, що стоїть ніч, бо нічогторбачив поред собою. Він іще не знав, чи живий йому тут не бачи-

ти, що в льохові цьому вічна і глуханіч.

— «Та чому рухнутися не можу?» — пробігла думка. Підвів руку. Щось наче тягнуло її до долу й немов забряцало. Підвів ногу — й вона теж мов із олова: упала й задзвеніла. Мороз пробіг по тілі.

— «Де я? де я?» — мов пожег шпигала думка. «Чого саме зайшов я у цю печерю? — Не печерю, а якусь могилу? А може я не живу? — шепнув і злякався свого шепоту. Почав підносити ще раз руку й ногу. «Ні, мабуть живий!» — крикнув і аж залеревів із жаху, бо на його крик озвався якийсь тихий, придавлений стогін і брязкіт ланцюха. Потім зойкіт затих. За хвилину знову ніби стогін дійшов до його вуха: цим разом сильніший був людський стогін. Божевільний жах стиснув серце Миколи. Він чув, як уся кров застигла в ньому й щось давить йому груди все дужче й дужче. Стогін не втихав.

Зненацька майнула ясна думка. Він щось ізгадав. Так, тепер він знав уже це напевне: він виїхав з Січі в похід. Поволі-поволі почав розуміти більше.

— «Ага», шепнув до себе, «похід на Озів». Він бачив тільки тепер і мури й банти, і Турків, які надали під його ногами. І чув навіть їх крик та зойк, і радість та плач визволених невольників,

— «Уже знаю!» — скрикнув розпачливо. — «Не бачити вже мені більше сонця! В турецькому льохові немає дня, немає ночі! Є смерть повільна, смерть найстрашніша.»

В цю хвилину очі Миколі зайшли кровю. Мов розпаленим залізом хтось вдарив його по голові. У страшній, нелюдській розпучі він почов пручатися й зубами кусати ланцюги, які тільки тепер учув на руках. Та тверді, тверді бісурменські окупи: не розбити їх ніколи Миколі! І розпачливий стогін вирвався йому з грудей...

Кілька хвилин лежав тихо, не порушено. Він ізгадав батька, брата й сотні тих, що погнили в цьому льохові. Його мучила тепер думка, що сталося з товаришами? Чи вратувалися вони, чи може валяються по льохах як і він?

І соромно стало Миколі за себе. «Хай буде Твоя воля, Боже!» шепнув тихо. «За Україну каралися вони й я буду каратися. Тільки від Неї одверни муки, бо вона невинна!» І Микола вже не чув ні болю, ні брязкоту ланцюгів, не бачив темряви. Він був цілком спокійний. Муки й смерть не були вже страшні.

А тимчасом що дня вранці брязчав замок і піднімалася ляда. На дручку спускали йому шматок хліба й мисочку брудної води, щоб не загинув із голоду.

Так серед мук, голоду й певельної спраги мабуть довго проживотів Микола. Волосся спадало йому довгими кучерями на плечі. Лице вкрилося густою бородою. Шкура на руках потрескалася від холоду й бруду. А рани вже не цекли: стали потрохи присихати.

* * *

Минуло хто зна скільки часу. Було як раз опівдня. Сонце пекло немилосердно. Перед брамою пишного мусульманського міста почувся брязкіт залізних ланцюгів, ляскіт батогів та дикі вигуки погоничів. Довгий ланцюг людей: чоловіків, дівчат та дітей тягнувся далеко-далеко. Звідки йшли вони? — Мабуть здалека, бо закрівавлені були їм ноги, рами висіла одежа, в обличчях не світилося людських почивань: їх заступило худобяче отупіння. Скуті по чотири в ряд уперек, повязані мотузками вздовж, невольники посувалися мов безконечна ватка. З опущеними головами ледві волікали ноги. Межи ними був і Микола. Його приєднали до ясира в Озові, посадивши разом на корабель і привізши потім до цього незнамого міста. І от він ішов тепер серед очих замучених людей. І здавалося йому, що не ясир це ведуть, а ясась велитенська гадюка вється поміж тополями, міниться й торохкоче різнобарвною лускою... А куди проповзала — зіставляла кровавий слід.

Підчас обіду впав рісний дощ, се однак не спинило зовсім торжества. Народ чекав, бо по обіді мало відбутись посьвячене читальні ім. Т. Шевченка враз зі школою. На даний знак кінниця знова зібралась і враз з народом відпровадила пана Посла аж до української церкви. З церкви враз з процесією всі удались до читальні де о. Януарий довершив посвячення читальні. По короткій промові про важність просвіти та школи, яка до неї доводить закінчилось саме торжество посьвячення.

Тепер слідував відчит п. В. Козакевича, про життя і значіння Тараса Шевченка. Солідно оброблену тему виголосив п. Прелегент з великим заітересуванням публіки, потім слідовало відкриття портрета нашого кобзаря, який яко щедрий дар подарував п. В. Козакевич Іратійській читальні. Потім забрав голос п. Др. Омелян Козій. З теми про значіння Шевченка для України перебіг коротко про формованнє нашої Н. У. Р. та про бої за замостійність України. Коли п. Др. розповів за геройське посьвяченнє нашого народу для вітчизни, про діти та жєнщини, які в бою за самостійність ішли на мечі та кулі і з героїським посьвяченнєм проливали свою кров, народ зі зворушеннє зачав плакати, так що п. Посол мусів сам перервати свою прелекцію і оминати подібні сцени.

По п. Др-и промавляв п. Недопитальський на тему «Днесь у нас народне свято».

По ствах патріотичних та «Ще не вмерла Україна» народ зачав розходитись, щоб знова зібрать на представлєнє, яке урядив кружок аматорський, який вже від давна дає свої виставки. По виході умаєної читальні стояла громадка людей, яка цікаво оглядала жарараку, яку якийсь з кольтонієтєв приніє, щоб єї кинути до компанії других, яких вже досить за короткий час зловили щоб відієлати до Куритиби до інституту.

П. Роїк побачивши, що єї треба до кадеї всадити взяв паню жарараку за шию та поніє, щоб єї до кадеї всадити.

ня та подавав раду в деяких трудностях особистих.

Так перебув аж до вечері. По вечері удався п. Посол в товаристві товаришів подорожі і п. Козакевича на представлєнє.

Грали «Світла Побіда», Аматори вивязались досить влучно зі своїх роль. Вже було коло півночи, коли п. др. вернув на спочинок. Зрана у вівторок майже до полудня навідували наші поселєнці дорогого Гостя. По обіді попрощавшись сів п. др. з товаришами подорожі і в супроводі досить численного почету кінниці виїхав в сторону міста Іраті. По дорозі затримались всі в хаті п. Личаковського нашого сьвідомого Українця, де забавивши якої пів години пустились до міста Іраті. Почет кінноти відпроваджував аж до кінця нашої української кольтонії. Тут промовив ще раз Іван Недопитальський. П. Посол подякував щирим словом і запевнив, що о скілько буде в його силі, старатиметься у уряду У.Н.Р., щоб до Бразилії приїхало Представництво. Над вечером заїхалисьмо у дім п. Доняка. П. Др. навідавсь ще раз до п. Козакевича. По вечері прийшов ще п. полковник, Іван Лєх, де до пізна розвелась весела балаканка.

Позаяк поїзд, на який мав п. Др. сідати, приїздить тут о 2-ій год. по півночі — годі було вже удаватись на спочинок, і тому користаючи з прегарної, місячної погоди, проведєсь рєшта часу на проході. О год. 2-ій сів наш дорогий Гість на поїзд до С. Павля, а опієля до Рійо, де має полагодити ще деякі важні справи.

Дня 2. лютого, мав сідати на корабель до Європи, щоб своєму Урядови здати звіт зі свого посольства.

Ціль його подорожі була: поінформованє про жите-бутє наших поселєнцєв у Бразилії, а заравом донєсти У.Н.Р. домаганя і волю її горожан.

Ми, горожанє У.Н.Р., сказали свої бажаня — і П. Посол, будучи між нами в Прудентополіє, центрі української кольтонієзації у Бразилії, міг добре поінформуватьє тим більше що й Редакція «Праці» не щадила відомостий потрібних.

Переконався, що в нас ні партій, ні москвофільства, бо якимосьька пропаганда соромно і трагічно закінчилась. Одна неділіма, Самостійна Україна, з'єднає всіх загарбованих окраїн українських — се ідеал наших поселєнцєв в Бразилії.

Нєси протє ту звієтку Дорогий наш После через океан до Рідного Краю. Нєси се, що ми не забули за нашу страдучу Нєньку Україну. Ми не винародовились, у свобідній гостинній землі; ми її научились ще дущє любити, її ще більше цінити, нею дорожитись. Нєси і скажи, що хоч Вона в своїх злиднях, борбі і клопотах на якийсь час на нас начє забула — ми за Неї не забули і ніколи не забудем і враз з її синами-героями боротись мемо до скону, доки не виженемо зайдів — Ляхів з нашої землі і не очистимо його з большевицько-московського сьміття.

Присутний

Доля Лемківщини.

Краківський «Напшуд» описує в 297 ч., з 16. грудня м. р. невиносимо тяжкі відносини, серед яких живе українське населєннє на Лемківщині в повітах Новий Санч, Грибів, Горлиці, Ясло, Красно, Сянік, Березів. «Напшуд» наводить факти знуцань, кривд та переслідувань, які мусять зносити Лемки від польської адміністрації, позабуті цілим світєм, а навіть своїми земляками з Східної Галичини. Ось які факти кривд Лемків цитує «Напшуд»:

«До комітету несєннєя помочі дітям Європи у Вашингтоні наснів меморієл, підписаний 20 українськими громадами грибівського повіту і інших, з жалобами на місцеві польські власти, які самовільно позбавляють та викидають українське населєннє від користаннєя з так званої американської кухні, мимо цього що нужда серед українського населєннєя є така сама, як і серед польського.»

До міністерства публічного здоровля у Варшаві внесли Лемки письмо зі скаргою на секатури зі сторони польських урядів, яке кінчитьєя словами: «Нєслідок цих секатур та знуцань української землі»

ВСЯЧИНА.

польське бюро пропаганди

яке веде віцепремєєр Дашиньський коштувало досі Польщу 85 мільєонів марок. Є це бюджет за 6 місяцєв. Сам диспозиційний фонд Дашиньського виносив 24,054.000 марок. Урядники бюро у самій Варшаві дієтавали місячної платні по 16.500 марок, а сотки тисяч і мільєони брали спеціальні висланники за кордоном. Крім закордонної ведєно також внутрішню пропаганду через прєсу, яка коштувала 5,000.000 марок. В польському соєємі є обурєннє на це витрачуваннє грошей і підносятьєя голоси за звинєннєям цього інтерєсу.

льойд джордж про банкротство Європи.

На зїєдї англійських промисловцєв Льойд Джордж виголосив довшу промову, в якій між иншим сказав: «Європейські країни помагають собі лиш друкуннєям банкротів. Одначє це не можливо носити на плєчах довший час мішок з паперами. Європа находитьєя на дорозі до повного банкротства. Вона немає спромочи купувати, а коли що купить, не в силі продати. Європа представляєтьєя нашим очам наповнена кращими товарами, а в дійсности вона в лахміттю і кишєні її наповнені паперами.»

в університетській справі.

Рєкторати вищих шкіл у Львові стоять далі на становищі неприєнманнєя української молодіжі на студії, жадаючи від неї, як і перед двома роками, доказів сповненнєя служби у польському війську і приєзнаннєя польського горожанства. Дєєлегатії академічної молоді і старшої громади у Львові, вислані для засягнєннєя автєнтичних інформаций, стверджують вповні це неприєхильне становищє.

за прилуєннєя східної галичини до України.

«Газєта Вєчорна приносить розмову з одним з видних, як кажє, «russkich» політиків, який вернув з Праги, де стикався з російськими кругами, що групуютьєя коло часопису «Воля Россіи». Цей інформатор сказав між иншим в справі Східної Галичини такє:

народне свято».

По сльвах патріотичних та «Ще не вмерла Україна» народ зачав розходитись, щоб знова зібратись на представлене, яке урядив кружок аматорський, який вже від давна дає свої виставки. По виході умаєної читальні стояла громадка людей, яка цікаво оглядала жарараку, яку якийсь з кольтоністів приніс, щоб єї кинути до компанії других, яких вже досить за короткий час зловили щоб відіслати до Куритиби до інституту.

П. Роїк побачивши, що єї треба до кадеї всадити взяв паню жарараку за шию та поніс, щоб єї до кайшону вкинути. Деякі не бачили ше сего дива, а навіть п. др. перший побачив, як то у нас підважнійші кольтоністи поводять ся з найнебезпечнійшими зміями.

По дорозі до дому п. Горбаня вступив п. др. до п. Кобрадора, де на милій, веселій розмові перебув якийсь час. До вечера п. др. мусів розповідати поодиноким особам прс їх повіти про знище-

годити ще деякі справи. Дня 2. лютого, мав сідати на корабель до Європи, щоб свому Урядови здати звіт зі свого посольства.

Ціль його подорожі була: поінформоване про жите-буте наших поселенців у Бразилії, а заразом донести УНР. домаганя і волю її горожан.

Ми, горожане УНР., сказали свої бажаня — і П. Посол, будучи між нами в Прудентополіс, центрі української кольтонізації у Бразилії, міг добре поінформуватись тим більше що й Редакція «Праці» не щадила відомостей потрібних.

Пізнав п. Посол, що ми, Українці в Бразилії, згуртовались під національним прапором, що мимо перфідної політики-ляцької недали звестись, хоч і тут на наш народ наставила сіти. Ми не схрунили, ми, як оден муж, сформувались кличем:

Ми Українці до скону
В нас є сила козаків,
Не розлучить нас море
Ні межі чужих країв.

«До комітету» писавши, до знання польського горожанства. Делегації академічної молоді і старшої громади у Львові, вислані для засягнення автентичних інформацій, стверджують вповні це неприхильне становище.

ЗА ПРИЛУЧЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ДО УКРАЇНИ.

«Газета Вечорна» приносить розмову з одним з видних, як каже, „russkich“ політиків, який вернув з Праги, де стикався з російськими кругами, що групуються коло часопису „Воля Росції“. Цей інформатор сказав між иншим в справі Східної Галичини таке:

„Можу вас впевнити свято, що без огляду на це, який уряд прийде в Росії до влади, буде він домагатися прилучення Східної Галичини до автономної України.

До міністерства публичного здоровля у Варшаві внесли Лемки письмо зі скаргою на секатури зі сторони польських урядів, яке кінчиться словами; „Наслідок цих секатур та знущань, український народ не згине, але того роду акти насилля та безправства докладно залишаться в його памяти“.

Полишення Східної Галичини при Польщі булоби нещастем для Польщі, для України і Росції. Це край був вічно тереном агітації проти Росції, яка хоче мати конче спокій і мусить його мати як найскорше. Такого погляду є і деякі дипло-

Подаючи це „Напшуд“ питаєчи вшехпольські провінціональні старости та уряди свідомі цього, що вони роблять?
А ми питаємо, чи цілий польський народ свідомий цього що роблять його представники з українським народом?

Такого погляду є і деякі дипло-

— «Кафа!» — звенацька вимовив хтось із ясиря. І мимохіть здригнулися невольники.

Ввійшли у браму. Юрба бусурмен обступила невольників і почала їх оглядати. Мал татарчата бігали попри них, шговхали, глзували жбурляючи грудками кричали мов несамовиті. Гуркіт коліс, вигуки погоничів ослів, тупіт коней та гомін юрби зливалися в якийсь дикий гамір.

Миколі закрутилася голова. Він одвик у темному льохові від такої метушні й гамору. Цікавими очима глядів проте округ себе. На хвилину забув хто він, куди й чого йде. В оба боки вносилися високі пишні будівлі. Раз-ураз проходили поруч нього то Татарин, то Турчин, то Вірмен. Мінилися дивні одяги чужих, незаних народів. Різнобарвні завої, халаги так і мигтіли перед очима.

Тимчасом скінчилася вузька вулиця. Перед очима Миколи розкрився широкий людний майдан.

«Майдан сізі!» — мов блискавка пролетіла кожному думка. І сотні людей з жахом обвели його очима. Змалку чули про цей страшний невольничий ринок, куди з'їздилися купці з цілого світу, розвозячи потім невольників по всіх усядах.

Невольникам звеліли зупинитися. Микола тепер тільки вчув страшну втому.

Він ледві держався на ногах. Утомленими очима повів круг себе. В далечині, просто перед ним, розкинулося місто. Ліворуч простягся беріг і губився в синіх хвилях моря. Ліс щоглів чорнів при березі. Біля кораблів метушилися люди. Хто вони, не можна було пізнати. А з майдана сліз серед цього натовпу тяглася чорна смужка, і її перед посувався до берега. По боках на конях упізнав Микола погоничів. Смужка то губилася, то виринала серед натовпу людей, аж нарешті синілася при самому березі й почала зникати в чорних кадовбах кораблів.

— «Продані!» — подумав Микола. — Не бачити їм більше рідних степів, не бачити своєї вітчизни!» Він одвернув очі, бо чув, що тиснуть ся сльози.

Здалека бачив тепер браму міста. З неї що хвилини приганяли нові й нові гурти невольників. Спереду шли дівчата, звязані по двох, а далі жінки. Біля них дрібними ногами тупцяли діти... Погоничі затинали їх канчуками, щоб не приставали. Серед гамору доходив до Миколи плач малих невольників. Кров ударила йому до голови, груди почали підніматися швидко. Чув, як щось давить йому коло серця; хотілося крикнути зі страшого болю.

Та раптом штовхнув його хтось з усієї сили. Він повернувся й побачив лице

Турчина. «Ага! це він привіз мене на продаж», отямився нещасний і поволікся за Турчином. Крик і гамів ставав щораз голоєнішим.

Продираючись крізь юрбу, Турчин нарешті спинився на краю майдана і крикнув щось малому Татарчатові. За хвилино з'явився другий Турчин. Приступив до Миколи й почав його оглядати, обмацувати, заглядати в зуби, паче купував коня. Микола глянув на нього грізними очима. Він забув на хвилино, що не шаблюка в його руках, а важкі ланцюги влісь аж до кости. Йому так і хотіло ся кинути на Турчина, вирвати шаблюку, що блищала при боці дорогими самоцвітами, й розчерепити йому голову. Та Турчин відійшов від Миколи й почав розмовляти з його господарем. Мабуть торгувалися за Миколу. А Микола забув уже про свого господаря й про Турчина, що його купував. Перед ним стояв гурт дівчат.

На деяких красувалися білі сорочки. Мережані рукави й наміста так і звертали увагу цікавих глядачів. Білі лиця відтіняли карі очі й чорні смужки брів. Стрімкі як тополі стояли вони сумні-сумні.

— «Пишні квіти України!» — думав Микола дивлячись на них, — «зірвали вас із дугів і зелених садів і тут продають вас до турецьких гаремів! Поя-

нете, поважете незабаром. Счорніє біле личко, змарніє краса. Очі виплачете у пишних палацах!»

Той хвилино підійшов до них Турчин у пишній одежі. Татарин, що вивів їх на продаж, прихвалював дівчат. А вони, наче сполохане стадо птиць, збілися до купи втираючи сльози. Турчин оглянув всіх і пішов далі. Переляканими очима дивилися вони велід за Турчином. Він підійшов до другого гурту дівчат.

Ці не були вже в білих сорочках. Пишні шовкові шати прикривали їх гнучкей стан. Білі лиця були нафарбовані. Дорогі сапанці красувалися на ногах. Та не тішила їх ця пишна одежа, бо лизали змивали рясними сльозами.

Турчин підійшов до крайньої. На її молоденькому личку відбивався безмежний сум. Мов краплинки роси мерехтіли в оченях сльози. Вона притулилася до своєї подруги й переляканими очима дивилася на Турчина, що обхопив її одну мить жадібним оком. Микола бачив, як загорілися бусурменові очі. Йому здавалося, що бачить острі кігті Турчина, які хоче той затопити в дівчину. Турчин сказав кілька слів Татариннові, взяв його руку й прибив своєю.

(Далі буде).

УКРАЇНЦІ! Читайте свої українські часописи-книжки, бо часте читаєте до просвіти з просвіта — се є (Далі буде)

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склад при фабриці кап фляшкових, купую венні продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho.

Guajuvira

Paraná

ЗДОРОВ'Я — СЕ ЩАСТЕ!

Терплячі ідіть по ліки до:

CONSULTORIO
MEDICO-CIRURGICO

Dr. José Mendes de Araújo

Бувший славний асистент великого шпиталю Santa Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю Santa Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости первові, недуги женшин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$. Поза містом платиться від години.

Guararuva, Praça 7 de Setembro

Тепер нема хліба, а що буде на переднівку не знати! Фабрик нема зарібків ніяких, хіба привяжи камінь до шиї, та скачи в воду...

НОВА СТРАШНА НЕДУГА.

В галицьких селах появилася нова недуга. Її признаки: міхурі в горлі пята на цілому тілі, і горячка. Є се мешанина дифтерії із скарлатиною і появляється в наслідок перестуди. Людина, що захворіє сею новою недугою, в муках до двох днів вмирає.

Найновіші вісти.

Про „найяснейшу“ вісти скупі, а радше нема жадних. Польща мабуть знаходиться не в добрій будучности, бо довги не аби які, а і тепер здалобся позичити не міліони, але і міліарди, а ту ніхто не хоче жичити. Поволи мусить она курчитись.

Між Англією і Францією повстають поважні непорозуміння. Причиною непорозумінь є Німеччина.

Сьв. Отець Венедикт XV. жертвував 200 тисяч лірів на заемогу дітвори німецьксі.

В Римі урядили страйк урядники почт, телеграфів і телефонів.

Стан здоровля б. цисаревої німецької погіршивсь. Візвано до неї Др. Генера з Берліна.

Між Англією і народом Ірландским борба продовжаєсь.

В Константинополи серед найбільшої нужди знаходиться військо Врангля. Крім крайної нужди десяткує се військо також холера і тифус.

ДІТОЧИЙ СВІТ

Школяр.

(Конець).

В няший час ся грудка задоволялаб Петрика, але тепер він був такий збен-

З Бразилії.

Дня 27. м. м. упокоїлась в Бозі жена президента стану, Ольга де Соуза Роша. Набоженство похоронне відправив Екс. Епископ. В похороні брало участь велике число народу. Покійна се була взір матери, жени, тому і позістала великий жаль між тими, що єї знали.

В Куритибі лучаються випадки слабости тифусу черевного.

В Рію, щоб карнавал вийшов торжественно, префектура уділила заемоги товариствам, котрі сим занимались.

Жертви

на бідних у Галичині.

Н. Н. 7\$, на крест. у П. Филіма 5\$.
Діти з л. Гварапуава 8\$, Конзуль Поль 8\$700, Конзуль Поль П. с. 7\$600, Капанама 8\$500. Віскенде Гвар. 12\$700, Бара Вермеля 6\$. Нова Мавріса 7\$500. Дезембро 18\$200, Едвардо Шавес 8\$500, Коронель Борман 5\$400 Іваї П. с. 6\$500, хлопці Конзуль Поль 10\$500.

Разом	120\$100
В числі 5-ім	4.630\$370
Загальна сума	4.750\$470

Журналістам дури-„Світа“.

Трапляється нераз, що коли щось не поведеться якомусь нерозумному мужикови, то цей цілу свою злість зганяє на своему окруженню, яке попаде під його руку. Нераз обірве жінка, а часто потерпять і діти. Горе цьому, хто навинеться під руку годі, коли він в злім гуморі. Не один горщик полетить з полниці і еще щастє як не на голову цьому, що навинеться.

Оце між мужиками.

Але воно дивне, що це саме діється між людьми, які себе зачисляють до вищої класи, до інтелігенції. Щось там Польоай бразилійській не повелось, щось чи не за мало виплатили марками польськими на позичку для „Найяснейшей“, та тому тутешні польські часописи казати ся на „Працю“. Чіпаєсь навіть католицкий „Люд“, доперва що з яечка виколєне ціпєня, висиджене й вигріте польським консулятом: а Дури-„Світ“ таки добре горобжиться, що десь там п. Др. Нікольський зачіпив ужедніка від Найяс-

ворогом Самостійности України. Запитайтесь, а він се скаже, бо з тим не криє ся, бо він щира душа.

Отже чому ж у Вашій справі чіпаєтє нас? Ви тепер прецінь з Москалями заключили мир і то з Москалями большевиками. Вашого улюбленого отамана Петлюру, з його договором ви вже пустили в дураки після перфідної вашої політики. І коли Петлюра у вас замкнений і його армія розоружена відай після домагань большевиків, тому Ви прецінь більше зближені до большевиків, як инший народ. Недавно підписалисьє союз з Петлюрою — нині цілуєтєсь вже з большевиками. Тим самим Ви вже більше зближені до Москалів ніж ми, Українці. І Москаль всегда був і є для нас ворогом, яко самостійників.

Если п. Др. Нікольський Вам щось сказав, то хіба зі щирости серця — як приятелям. Але нас дивує, що Ви сего, з яким жилисьє в конфіденції, так зраджуєтє! Се потрафить тільки приятель Лях! Бо нехай собі буде якої хоч народности, то таки, як приятель особистий, повинен ним позістати. Славна давнїше була perfidia unica, но в XX. століттю нема більшої як perfidia polaca.

Отже п. Jeziorovski чепітьєсь радше газети польської, а не чіпайте без причини нас. Впрочім, як здаєтєсь, ходитє о се, скільки дають марок польських за нашого міля? Хочете знати, ідіть до банків: французького, англійського чи італійського і запитайтесь! Хочете знати, кільки платили тому взад місяць — і сего довідаєтєсь! Тепер відай за міля понад сто марок дістане в Европі. Спробуйте. Уже давно, коли ще польська марка стояла висше, платили 75. Sapienti sat...

Але се нас не обходить і ми Вас не чіпали і не мали гадки зачіпати. Коли вже Ляхи цілуєтєсь з большевиками і разом перфідно куютє, кайдани за Самостійну Україну, коли Україну так підступно зрадили, нам се не честію з таким народом підлим в полеміку входить, а тимбільше з дури-„Світом“, що від початку був всегда з большевицьким напрямком.

Дивує нас тільки се, що і „Люд“ не зміє читати по українськи, а пише про інформації „Праці“. Відай цей старий Лях, що то недавно почавєс учити по українськи — вже навчивєс та диспує до Ред. „Люд“ інформуючи, що „Праці“ пише. Щоб ми знова були лихі на се, що Польонія Польська організуєсь — ми не завидуєм. Протівно: неєтє і

мати держав антанти, а уряд соціалістів меншевиків уважає це за найважнішу точку своєї програми“.

НОВА ПОЛЬСЬКА ПОЗИЧКА.

„Mittagspost“ доносить з Парижа що там ведутьєсь переговори в справі нової польської позички. Ті переговори піддержує французський уряд. Фінансісти одначе домагаютьєся забезпечення на залізницях, дробицьких копальнях і тютюневому монополі.

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У ВАРШАВІ.

З Варшави доносять, що в залізничних варстатах гроецьких, вілянївських і яблонївських, які є власністю товариства варшавських шляхів, вибух страйк. Страйкуючі домагаютьєся поправи платні. Тому що досі їх домагань не сповнено, почали вони страйк.

найважливішу точку своєї програми
НОВА ПОЛЬСЬКА ПОЗИЧКА.

„Mittagspost“ доносить з Парижа що там ведуться переговори в справі нової польської позички. Ті переговори підтримує французький уряд. Фінансісти однак домагаються забезпечення на залізницях, дробницьких копальнях і тютюневому монополі.

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У ВАРШАВІ.

З Варшави доносять, що в залізничних варстатах гроецьких, віляннівських і яблонівських, які є власністю товариства варшавських шляхів, вибух страйк. Страйкуючі домагаються поправи платні. Тому що досі їх домагань не сповнено, почали вони страйк, який триває вже цілий тиждень.

ЧЕХИ ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Всі чеські газети займаються справою Східної Галичини і домагаються, щоби чеське Правительство не оглядалося на приязнь з Польщею, а всіма силами старалося не допустити, щоби Польща заволоділа насильством. Не хочуть ніякої умови ані обіцянок від Поляків, а домагаються поставити виразне жадане до Антанти, щоби Східна Галичина не остала в руках Поляків. Як бачимо ще не пропала надія...

НОВІ НАСИЛЬСТВА ПОЛЯКІВ.

З Коломиї доносять, що на місці розліплено зазив до населення тих повітів де не було большевиків щоби складано добровільно теплу одежу, ковдри, коци, біля, теплі скарпички й онучі та чоботи з хлявами або дві пари черевиків для польської армії. Хто сего не зробить, той наразиться на 6 місяців арешту або сто тисяч марок кари. Населене тремтить перед новим страшним насильством.

ЗОЛОТА КНИГА

заслужених в Франції виказує, що в останній світовій війні полягло 3276 священиків на полі битви, а 8000 остало відзначених і удекорованих ордером: „Крест воєнний“.

ЩО ПИШУТЬ З КРАЮ.

Сумно, невесело по наших селах. Зима остра а наше селянство не має в що одітися, та й голод заглядає в очи, хоч недавно по зборах хліба. Рік 1921 буде такий якогось історія не записала на своїх сторінках.

більшій нужди знаходиться військо Врангля. Крім крайньої нужди десяткує се військо також холера і тифус.

ДІТОЧИЙ СВІТ

Школяр.

(Конець).

В инший час ся грудка задовольнилася Петрика, але тепер він був такий збентежений що навіть забув і подякувати дідови.

Відчинились двері, — в хатину увійшов Гриць. Петрик аж затремтів від радости. Всю мить він забув уже й про те, що за нього стояв у кутку, що мав докори від учительки, бо він серцем угадав, що Гриць не дармо прийшов.

Він не помилився

— Ви, дідуся, не йміть йому віри, — заговорив Гриць, — з ним щось подіялось і він сам на себе виговорює. То я, дідуся, зробив поганий вчинок. Бийте мене, убийте мене, лайте га тільки вибачте на сей раз, я тепер і не знаю, як то сталось, що я таке зробив, я відмінився дідуся, я стану кращим, буду таким, як Петрусь.

Але Петрик не дав йому далі говорити, вхопив за руку скачучи побіг у класу. За ним пішов і дід.

Почався другий урок і вчителька була в класі. Дід підійшов до неї і почав щось розказувати, показуючи рукою в той бік, де сиділи Петрик і Гриць. Вчителька перестала писати і уважно слухала, а коли дід вийшов з класу, підійшла до Петрика і ласкаво погладивши його по голові промовила:

— Ти, Петрику, хороший хлопець, а мені вибач, що я тебе не зрозуміла. Ти взяв на себе вину, і зворушив зле серце Гриця, — того найгіршого пустуна, здається ще ніколи нікого не пожалів. — Ні, Маріє Константиновно, Гриць не злий, — заступився Петрик за свого товариша, — то він боявся, він знає, що ви на нього гніваєтесь, то й не сказав.

Вчителька повернулася до Гриця, і ласкаво заговорила: — Ну, що мені з тобою зробити?

Гриць зачорнівся, почервонів і у відповідь запитав так: — Мені йти у куток?

Вчителька, звернувшись до всіх школярів, еснтала;

ся під руку тоді, коли він в залі гурмував. Не один горщик полетить з полиці і ще щасте як не на голову цему, що навинеться.

Оце між мужиками.

Але воно ливне, що це саме діється між людьми, які себе зачисляють до вищої класи, до інтелігенції. Щось там Польоні бразилійській не повелось, щось чи не за мало виплатили марками польськими на позичку для „Найснейшей“, та тому тутешні польські часописи казати ся на „Працю“. Чіпаєсь навіть католицький „Люд“, доперва що з яечка николене цїпеня, висиджене й вигріте польським консулятом; а Лури-„Світ“ таки добре горіжиться, що десь там п. Др. Нікольський зачіпив укендніка від Найснейшей.

Де кум — а де коровай? Що нас там їх справи обходять?

Але треба по мужицьки таки свою злість на комусь зігнати. Се найкраще: на „Праці“ та на Vasylijanach. За їхніми плечима, щось їм там др. Нікольський наробив. Редакція сама не знає, що воно там було, але із заяв консуляту і деяких приклонників для етикетки виходилоби, що щось там мусіло бути.

Заява консуляту — голословні слова, лайка визив і більш нічого. Жадного солідного аргументу, що аж встид читати, що репрезентант Польщі такими великими словами обороняєсь.

Дальше заява справдження рахунків, та і се дає радше нагоду до підозріння, як на оправдання чогось, бо відай справа не іде о що инше. Але менше з тим. Що там має робити при тім „Праця“, як горшки биті на головіжінкичч дітей у мужика для того, що не повелось на торзі мужикові. Но воно так, що і інтелігенти ляцькі не далеко втікли від нерозумного мужика.

Пане Jeziorovski що нас обходить п. Др. Нікольський у Вашій справі? Ви се прецінь знаєте, що він Москаль родовитий і як є ворогом Польщі, так само є

— Чи йти Грицеві в куток?

Де-хто казав — „іти“, але були й такі, що гукали „ні!“ і між тими, що гукали „ні“, найчутнійше гукав Петрик. Голос Петрика почув і Гриць, що все ще стояв за лавкою, нахиливши голову, з очима повних сліз; почув обернувся до Петрика, поглянув вдачними очима на нього й на товаришів, побачив їхні веселі лиця і сам усміхнувся такою радісною усмішкою, яка здається, ще ніколи не зявлялась на його лиці. В сей час не було вже злого Гриця, а був Гриць добрий, що бажав усім добра, бажав усіх любити своїм дитячим чистим серцем.

уже Ляхи цілуються з большевиками і різом перфідно кують кайдани на Самостійну Україну, коли Україну так підступно зрадили, нам се не честію з таким народом підлим в полеміку вводити, а тимбільше з дури-„Світ“, що від початку був всегда з большевицьким напрямком.

Дивує нас тільки се, що і „Люд“ не зміє читати по українськи, а пише про інформації „Праці“. Відай цей старий Лях, що то недавно почався учити по українськи — вже навчився та дписує до Ред. „Люд“ інформуючи, що „Праця“ пише. Щоб ми знова були лихі на се, що Польонія Польська організуєсь — ми не завидуєм. Противно: несіть і до послідного вентина до консуляту польського, давайте на Ваші промисли і каси. Ми вже знаєм, як вони кінчатся.

Прошу собі прочитати, що пише часопис „Народне Слово“, виходячий в півні. Америці, під заг. „Як красць — то міліони“, в ч. 51, 52, з дня 26. грудня 1919 року.

Пише він так:

„Поляки з природи нарід дуже чванливий. Чваниться своєю високою культурою, своїм „шляхетством“, але промовчують про свої злодійства.

Злодійства Поляків знані не від нині. За часів не божки Австрії Поляки крали як сороки. Крадежам в „повятових“ колах і „залічках“ і банках не було числа. Як Поляк дістався на місце начальника податкового уряду або залізничного двірця, то тільки й чекав, аби захопити скарбницю, а тоді гайда за море! „Вільна“ Америка дала притулок не одному польському злодіякови з Галичини. Правда, не всі Поляки крали, були й є між ними порядні люди, себто такі, що не крадуть, але тільки тоді, як нема що.

Крали і рабували панове Поляки за часів не божки Австрії, крали й за часів не божки шляхотської Польщі, крадуть і тепер, коли мають демократичну Польщу. Поминувши вже крадежі і рабунки доконувани на безбороннім українським народі, бо такі крадежі і такі рабунки уважаються в „висококультурній“ Польщі законом, „шляхетне“ обивателе обкрадають свою рідну, демократичну польську державу. Щоби не бути голосновними і щоби „шляхетни люд“ польський не посудив нас о безосноину нападсть на гладкій дорозі, ми отсе наводимо низку фактів, які самі про себе хіба найліпше говорять.

1. Полькі старі шмати і ярмарок з ними.

Літом зг. року польські військові власти в Бельську, зауважили, що на деяких залізничних возах є написи „старі шма-

ти. Десять возів старих шмат зацікавили військових урядників, і вони рішили, що треба заглянути до середини. Вози отворено і показалося, що три вози були повні нових військових фільцових папучів і в других були військові однострої і чоботи. Переведене слідство вказало, що ті «пимати» закупила «фірма Бок і Бродчайм, бувші офіцери, які ніколи не вели жадної торгівлі як такої, себто їх «торговля» чи там «фірма» не була нігде запроTOCOLована, а «продавав» командант маґазинів залізничного двірця у Львові Генрик Лей, котрий з «чемности» постарався, що фрахти були легалізовані військовими печатками, які деґлярували посылку міліонові вартости як «старі шмати рицезка». Лей арештовано, в залізничних маґазинах переведено контролю, яка вказала чисту польську господарку. Напримір хай посвідчить оден лише контрракт, після якого польська військова управа міняє 100 кт. «старих шмат» за одну стопу шкіри, а 100 кт. «старих чобіт» за 5 стіп шкіри Чистий польський ярмарок.

2. Польський санітарний ярмарок.

Три польські доктори: Венґжиновські, Жибельські і Вичинські зорганізували у Львові фірму під назвою «Торговельний Дім» і ведуть польський «санітарний ярмарок». Особливо др. Вичинські винайшов спосіб улаштувати «шпиталі» в залізничних возах. Дня 3. серпня 1919 р. відставлено цей шпиталь в залізничних возах, або «санітарний поїзд зі стації Бориничі до Стації Сихів на лінії між Ходоровом і Львовом. До санітарного поїзду додано в Бориничах ще оден «санітарний віз» зі солю. До Сихова приїхали знов інші «санітарні» вози і привезли санітарні товари як: пікуру, дамські черевикі, дамські панчохи, шовкові блузки і інші «конче потрібні для опіки над хорими медикаменти»!

В Польщі хоч є багато таких «санітарних осіб» як др. Вичинські, але нема льокомотив і тому поїзд мусів ждати, а пан доктор аж два рази алярмував за машиною, бо мовляв «ранені помруть в возах». Такі грізні алярми зробили своє. Машину прислали і «санітарний» поїзд поїхав до Станіславова, де відлучено і продано оден санітарний віз з люкеусовими товарами, по дорозі продано другий санітарний віз зі сню, а решту товарів з санітарного поїзду продано фірмі Гардульські і Русякевич в Чорткові.

Др. Вичинські в часі війни займався перевозом товарів залізницею і вчасі його транспорту пронадало все 15 процент товару, як «ушкодженого», і він з огляду на воєнний час не мав з тим жадних труднощостей. В

В Черемшину знайдено у п. Вітошинського цілі склади цукру походячі з крадежі. П. Вітошинський не чекав, аж попросять його сидати, але чимекорше дав драпака.

Генерали крадуть товари цілими залізничними возами.

В Вильні арештували генерала Івановського за те, що пачкував недозволенний товар цілими ваґонами.

5. Комісар польської поліції краде американські товари.

В Дрогобичі арештовано комісара польської поліції Владислава Германовського за се, що крав «уржендово» американські товари.

6. Польські генеральні інтендатури покрали даровані Америкою черевикі і біле для шпиталів.

Польська прокуратура обжаловує дві польські генеральні інтендатури у Львові о крадіж і о продажу десять залізничних возів черевиків і військового біла дарованих Американцями для польських шпиталів.

7. Навіть коні покрали управителі польських генеральних інтендантур.

Польська прокуратура обжаловує управи польських генеральних інтендантур о крадіж кілька тисяч коней.

Хоть крадіж коней ніяк не гонорове ремесло, але видко, що польські пани і тим не гордили. Як небуль, аби ярмарок йшов.

8. Навіть офіцери польської жандармерії крадуть.

Дня 10. вересня з. р. арештовано, «пана надпоручніка» польської жандармерії Кароля Янця за крадіж пів мільйона корон.

«Газета Поранна», ч. 4828, доносить що в польській полевій жандармерії в «невідомий спосіб» пощезали мільйонні лепозити, і що довершено так багато арештовань.

9. Жалізничні вози з сілю діваються не знати куди.

«Дзєннік Польські», ч. 235, доносить що в Стебнику залізничні вози наладовані сілю діваються незнати куди, а польські офіцери «заробляють великі гроші». «Заробляють» всі чомуж їм не заробити. Хибаж вони не «рицезже»?

10. Ярмарок картами на поживу.

У Львові був окремих гандель картами на поживу. Переведене слідство викрило що в місті існує окрема, біржа яка продає фальшиві картки, о 10 процент дешевше чим правдиві. Дня 5. вересня з. р. попалося в руки суді Славинського 560 таких карт на ціну 1.700 корон.

BEBAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Lusitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛЯНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвасеу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлянтика, Люзитика, Гамбург,
Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Більц, Вода Столова, Женжі
бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мали,
Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількисть ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насіне ячменю
за контрактом і продаємо вибиране
насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлянтики є найлучші і
економічні.

Екстракт зі солоду, се найлучше лікарство
проти кашлю і відновляючий сили.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Одні з найбільших і найстарших
склепів у цілім муніципалітєтє
іно Іраті

Продаю товари різнородні — яких
справді хто забачкає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІВО —
ЗНАРИДІІ домашній, кухонній і усе,
що потрібне до ужитку домашнього і
рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.
На складі КАВА — ЦУКОР — усеї
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота як брошки,
перстені, ланцуски до годинників іт.д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odrecky
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші зняряди
господарські — рільничі, як тавож
ріжного рода матерій, від найанших
до найдорозших: касеміри, чисто вовняні
палі, готові убраня, коци, полотна,
хустки, стязки, капелюхи соломяні
нитки до шитя, вишиваня і ручних
робіт, зимові шалі, перфума, перфумоване
мило, скло, начиня кухонне, залізо,
машини до шитя, порох, шріт, фугети,
славна паста «фаворіта», шнурівки,
книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до
ф.рб. свічки стеаринові, а подостатком
муки найліпших марок, соли меленої,
грубої і рефінованої столової,
нафта, тютов, риж, цукор, фарина ку
курузяна і мандьокова, фасоля, кава
палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і
інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz
Prudentopolis Parana

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішний лікар при українським
шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так
мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKY.
Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години
пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ КОСАМЕРНИК

привезли санітарні товари як: шкуру дамські черевики, дамські панчохи, шовкові блузки і інші „конче потрібні для опіки над хворими медикаменти“!

В Польщі хоч є багато таких «санітарних осіб» як др. Вичинські, але нема льокомотив і тому поїзд мусів ждати, а пан доктор аж два рази алярмував за машиною, бо мовляв «ранені помруть в возах». Такі грізні алярми зробили своє. Машину прислали і «санітарний» поїзд поїхав до Станиславова, де відлучено і продано оден санітарний віз з люксусовими товарами, по дорозі продано другий санітарний віз зі сню, а решту товарів з санітарного поїзду продано фірмі Гардульські і Русякевич в Чорткові.

Др. Вичинські в часі війни займався перевозом товарів залізницею і вчасі його транспорту пропадало все 15 процент товару, як «ушкодженого», і він з огляду на военний час не мав з тим жадних трудностей. Всі три згадані доктори робили з польськими старостами ще перед революцією на українським народі в Галичині різні «інтереси».

Польський шпиталь у Львові на Личакові робить санітарні ярмарки. Роблять другі, чомуж управі шпиталю не зробити? Дня 5. вересня з. р. згаданий шпиталь продав до кавярні «Варшава», на вул. 3-го мая лише 8 бочок і 9 скринь коняку і кромі цього заферував на продаж шкуру, матері і черевики.

3. Польський ярмарок зі спиритусом і цукром.

Польська газета «Час» з 7-го вересня з. р. доносить, що у Львові зловлено цілу шайку, яка призналася, що фалшувала цілу масу аспігат і продавала тисячі літрів спиритусу. Поліція перевела дуже оглядний трус — в ту шайку були вмішані урядові особи — і тому наслідок трусу не був дуже великий, але все таки найдено 700 літрів 90 процентового спиритусу.

Дня четвертого вересня з. р. арештовано в Ланцуті начального директора Боярського. Він так же робив ярмарок на спиритусі. При нім найдено лише півтора міліона корон і ту квоту забрали. Власти викрили тайні склади спиритусу, який діставався туди при помочи Боярського з рафінерії. Шкоду на разі обчислено не на багато, бо тільки на двадцять мліонів корон.

Видко, що в «демократичній» Польщі не лише добре крадуть, але й п'ють здорово.

Дня 22. серпня з. р. викрито у Львові злодійські махінації двох польських генеральних інтендатур. Викрито тому, що незручно продали пп. Ловіцкому, Люблінському і Вігельському 5000 кг. цукру. То відкрито було причиною дальших пошукувань і власти викрили великі і нечувані злодійства серед польських урядників так цивільних як і військових.

в польській полевій жандармерії в «невідомий спосіб» пощезали мільйони лепозити, і що довершено так багато арештовань.

9. Желізничні вози з сілю діваються не знати куди.

«Дзеннік Польські», ч. 235, доносить що в Стебнику желізничні вози наладовані сілю діваються незнати куди, а польські офіцери «заробляють великі гроші». «Заробляють» всі чомуж їм не заробити. Хибаж вони не «рицерже»?

10. Ярмарок картами на поживу.

У Львові був окремих гандель картами на поживу. Переведене слідство викрило що в місті існує окрема, біржа яка продає фальшиві картки, о 10 процент дешевше чим правдиві. Дня 5. вересня з. р. попалося в руки судії Славінського 560 таких карт на ціну 1.700 корон.

11. Навіть польський державний уряд робить на державі «інтереси».

В Кракові забракло сірників. Одна фірма заферувала польському бюро сірники по приступній ціні. Бюро просить міністерство торгівлі о дозвіл. Міністерство годиться, але відсилає справу до потвердження державному закупочному урядові в Варшаві, який зажадав лише 25 процент всего товару за свій дозвіл, а купцям в відплату за се дозволяє піднести ціну на товар, кільки їм самим подобається.

Як доносять польські газети, державний уряд продав випахрований в той спосіб товар за грубі тисячі і поділився з урядниками міністерства торгівлі які помогли перенести той інтерес.

Се лише кільки цвіток з цвітника польської культури. Щоби описати всі злодійства польських урядників на се треба написати окрему книжку. І під опікою такої шайки злодіяк та розбишак високо гуманітарної «миротворці» віддали український народ, ще й чваняться, що таких благородних та висококультурних союзників мають.

Ми Полякам не дивуємося, бо вони мають свою приповідку котра дуже влучно характеризує їх самих: «Польська нержондем стої»; але вартаби, щоби так Французи поробили своїх приятелів і союзників Поляків, директорами та касіерами своїх банків та інтендатур, управителями желізничних магазинів та командантами жандармерії, тоді малиби справжній рай!

Може Вам пане дописователю сега за мало то можемо ще більше написати.

Ваше панованне у Сх. Галичині в останнім році дало доказ, що Ви за парол культурний.

Ми Українці з Вами ніч до діла не хочем мати.

силі.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начиня кухонне і прочі зваряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пл. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH
Iraty —:— Адреса телеграфічна „Kozak“ +:— Parana

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYBA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік европейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Гавриіл Н. Пірес

КУРИТИБА

Плоша Мунісіпал ч. 1—4
Скринка почтова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІІ — АРМАРИНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, обідажа Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

Печата со. Вадальня в Прудентополи.

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЬКА

в місті Іраті

є знавий хсїм, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великім мурованім домі wraz з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну службу, як також зможе набути у склені усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукты хлібор-обески.

В разі потреби винаймаєч. власна фіра до Прудентополя і кольній Іраті.